

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izveniši nedelje in praznike. — Inserati do 30 petič à Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, večji inserati petič vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. »Slovenski Narod«
velja letno v Jugoslaviji 144.— Din, za inozemstvo 300.— Din. — Rokopisi se ne vračajo. — Naše telefonske številke so: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

Strahovit orkan v Franciji

Nad zapadno francosko in portugalsko obalo je divjal včeraj strašen orkan, ki ga je spremljalo hudo neurje - Vihar je zaustavljaval vlake prevračal avtomobile in rušil hiše - Mnogo ladij se je ponesrečilo

Pariz, 13. septembra. Na zapadni francoski obali je divjal včeraj strahovit vihar, kakršnega že leta in leta ne pomnijo. Zjutraj je bilo nebo še vedro in ni bilo niti najmanjšega vetrička, proti poldnevju pa se je nebo stemnilo, z morske strani pa je pridrvel silen orkan, ki je podiral vse, kar se mu je stavilo na pot. Obala je na kilometre daleč docela opustošena. Vihar je bil tako silen, da je lomil in ruval drevesa, kakor slamo. Vse telefonske proge so bile v par minutah prekinjene, a tudi promet na železnici in na cestah je bil nemogoč. Brzovlak na progi Pariz-Toulon, ki ga je vihar zasačil na odprti progi, je vihar ustavil in le z največjim naporom je strojevodja preprečil, da vihar ni porinil vlaka po progi nazaj, kar bi moglo dovesti do katastrofe. Potniki so bili v silnem strahu. Še hujše se je godilo voznikom in avtomobilistom, ki jih je vihar zasačil na cesti. Več vozov je z vprego vred prevrnilo, dvignilo v zrak in tresčilo razbite na tla. Avtomobile je prevračalo kakor papirnate škatlice.

Najhujše je prizadeto mesto Toulon in okolica. Nad mestom se je utrgal poleg tega še oblak. Sledil je naliv, ki je spremenil ulice v deroče potoke. Voda je vdirla v kleti, nižje ležeča stanovanja in skladišča, tako da cenijo samo od tega povzročeno škodo na milijone frankov. Mnogo hiš je vihar porušil, nepoškodovana pa ni ostala niti ena streha. Pod pritiskom orkana je popokalo neštevilno šip na oknih in izlozbah. Cestne svetiljke so sploh izginile in je bilo mesto zvečer, ko se je vihar že nekoliko polegel, v trdi temi. Ljudje pa si še vso noč niso upali na ulice. Mesto je bilo vso noč kakor izumrlo. Le vojaške patrulje so korakale po ulicah, da bi preprečile morebitne tatvine. Samo v Toulonu cenijo skupno škodo na 25 milijonov frankov.

V lukah je vihar odtrgal mnogo ladij in jih pogнал na odprto morje. Po zadnjih vesteh je izginilo nad 100 večjih in manjših ribiških ladij, ki so se na razburkanem morju najbrže potopile. Šele ponoči se je vihar docela polegel.

Lizbona, 13. septembra. Tudi na Portugalskem je divjal včeraj strašen orkan, ki je povzročil katastrofalno škodo. Uničene so cele pokrajine, zlasti ob zapadni obali, a tudi notranjost države vihar ni prizanesel. V mestu Aveiro je vihar porušil mnogo hiš. 15 oseb je bilo ubitih. V luki je vihar zajel potniški parnik, ki je prispel proti večeru, a je zaman skušal pristati. Parnik je vihar vržal daleč na odprto morje, kjer se je potopil. Le z največjim naporom se je posrečilo, da so rešili potnike in del posadke. Kapitan in 6 mož posadke je utonilo.

Dva ogromna požara

Včeraj je pogorela največja nemška ladjedelnica „Germania-Werft“ - Drugi požar je uničil poljsko tovarno letal in 22 vojaških letal - Pri obeh požarih je zgorelo več delavcev

Kiel, 13. septembra. Včeraj je zadelo nemško ladjedelnstvo ena največjih katastrof. V veliki ladjedelnici »Germania«, kjer so zadnja leta zgradili največje nemške parnike, je izbruhnil požar, ki se je razširil s tako naglico, da so ostala vsa prizadevanja ognjegašcev in vojaštva brez uspeha in da je ladjedelnica zgorela do tal. Požar je nastal v oddelku za preizkušnjo motorjev. Iz neznanih vzrokov je švignila velika iskra v sosedni prostor, kjer so se nahajale zaloge bencina, ki so hipoma eksplodirale. Od tod so plameni švigali na ogrodje ladjedelnice. Na obali se je zbrala 10.000 glava množica, ki je s strahom opazovala uničevalno delo ogromnega požara. Kljub

vsej grozoti je nudila goreča ladjedelnica veličasten prizor. Sodi se, da je kakih 50 delavcev našlo pri požaru smrt v plamenih.

Varšava, 13. septembra. Včeraj je v letalski tovarni v Poznanju izbruhnil požar. Čeprav je bila tovarna opremljena z najmodernejšim gasilskim orodjem, vendar osebe ni moglo preprečiti, da bi požar ne objel večjega dela tovarne, ki je pogorel do tal. V bližini tovarne sta se nahajali dve lopi za letala z 22 avijoni. Tudi ti dve lopi z vsemi letali vred sta postali plen divjega elementa.

Oblasti so takoj po izbruhu požara poslane na kraj nesreče številne oddelke ognjegašcev in vojaštva, ki pa je

moglo le delno stopiti v akcijo in se je moralo zaradi neprestanah detonacij in eksplozij bencinskih tankov omejiti na to, da požar lokalizira. V plamenih je našlo smrt nad 20 delavcev. Škoda gre v stotine milijonov. Oblasti so uvedle strogo preiskavo, da ugotovijo vzrok tega velikega požara. Ni izključeno, da je bil požar podtaknjen.

Madrid, 13. septembra. V čokoladni tovarni v Polini je eksplodiral kotel. Eksplozija je povzročila strahovito razdejavanje. Nesreča se je pripetila baš v času, ko je tovarna delala s polnim obratom. Drobci opeke in strehe, ki se je porušila, so ranili nad 50 žensk. Doselej so potegnili izpod ruševin 12 delav. Več otrok je bilo pohojenih.

sil na policiji vodja teroristične organizacije »Consul« major Plass ter se predal oblastem. S tem je policija završila prvi del svoje preiskave. Sedaj gre za to, da se vsakemu posamezniku dokaže njihova osebna krivda in sodelovanje pri atentatih. V stanovanju majorja Plassa so našli velike količine municije in zaloge razstreliv ter vžigalnikov, ki so istovetni z vžigalniki katere so našli po atentatih. Pri aretaciji je major skušal razbremeniti svojega pobeglega tovariša Erhardta, ki spada med prve voditelje organizacije »Consul«.

Eszen, 13. septembra. V nekem vojaškem domu je policija aretirala tri osebe, ki so živele v prijateljskih stikih z atentatorji na državne zgradbe, predvsem pa z bivšim policijskim kapetanom Nickolsom.

Proslava d' Annunzijevega puča na Reki

Sušak, 13. septembra. Včeraj je bila na Reki proslavljena 10 obletnica znanega D'Annunzijevega puča. Po prvem programu bi se morale svečanosti vršiti deloma na Reki, deloma v Ronchiju. V zadnjem trenutku pa je bil ta program izpremenjen in glavni del teh svečanosti se bo vršil v Rimu. Listi pravijo, da je bilo to storjeno zato, da bi se ta obletnica čim svečanije proslavila. D'Annunzijeve nekdane tovariše imenujejo fašistični listi nacionalne heroje. Mussolini je osebno odredil, naj se vsem legionarjem vpiše dan reškega puča v njihovo službeno fašistovsko izkaznico.

Zgradba modernega letališča v Mariboru

Mariborski aeroklub je izvršil že vse priprave — Maribor dobi morda vojaški letalski oddelek

Maribor, 13. septembra. Aeroklub v Mariboru je imel te dni sejo, na kateri je razpravljao o zgradbi velikega aerodroma in potrebnih hangarjev na Teznu. Zainteresirani krogi so si že ogledali razpoložljiva zemljišča, tako da bi se moglo sedanje vojaško vežbališče premestiti kam drugam. Ker je na tej zadevi zainteresirana tudi vojaška oblast, bo prispela prihodnje dni iz Beograda v Maribor posebna komisija, ki bo storila končne sklepe. Sedanje vojaško vežbališče bi se preuredilo v naj-

modernejšo opremljeno letališče. Ni izključeno, da bo vojaška oblast na tem civilnem letališču postavila tudi hangarje za vojaška letala, tako da bi Maribor imel stalni oddelek vojaških letal.

Ureditev modernega letališča je za Maribor tem važnejša, ker je to predpogoj za priklopitev Maribora na mednarodni zračni promet. Čim bo urejeno letališče, bo dobil Maribor zračno zvezo z Dunajem in Trstom na eni, in z Beogradom in Solunom na drugi strani. gtiz eniat rdgov umlhw bfsk S bfs

Dveletno carinsko premirje?

V Ženevi se vrše razgovori za sklenitev dveletnega carinskega premirja, ki naj bi dovedlo do splošnega gospodarskega sporazuma

Ženeva, 13. septembra. Prvotni načrt, da bi se sklicala nova svetovna gospodarska konferenca, kakor so ga propagirali nekateri angleški krogi, je bil opuščen. Pač pa so zainteresirani krogi sprožili predlog, naj bi se vse zainteresirane države še pred 30. novembrom izjavile ali hočejo odposlati posebne zastopnike v splošno študijsko komisijo, ki bo proučevala vprašanje dveletnega carinskega premirja.

Od dveletnega carinskega premirja si obetajo tako politični kakor gospodarski krogi v zapadni Evropi ogromne koristi. V teh krogih se naglaša, da

ogrožajo neprestane carinske izpremembe mednarodno trgovino in razširjajo prepreke med posameznimi državami in narodi. Če bi prišlo do dejanske ustvaritve dveletnega carinskega premirja, potem ni izključeno, da se bodo na podlagi pozitivnih rezultatov takega premirja pojavile ideje in načrti o splošni ureditvi mednarodnega gospodarskega življenja, kar bi v doglednem času moglo dovesti do resnične mednarodne gospodarske solidarnosti in do trajnega gospodarskega miru med narodi.

„Dinamitna patrona evropske politike“

Francoski komentariji kitajske zahteve po spremembi člena 19. pakta Društva narodov, ki bi pripuščala možnost revizije mirovnih pogojev

Pariz, 13. septembra. Nepričakovana ofenziva kitajskega delegata dr. Wuja za izpremembo člena 19. Društva narodov je izzvala v francoskem časopisu ostre protestne članke. Tako piše »Echo de Paris«: Kitajski delegat je storil korak, ki ga Nemčija doslej je bojazni pred represalijami v vprašanju izpraznila ni pokrenila, ki pa je že napovedan v govoru dr. Stresemanna. Čl. 19, ki predvideva v gotovih pogledih in v gotovih primerih možnost revizije mirovnih pogojev, je »dinamitna patrona evropske politike«. Ta člen bo odsejal neprestano orožje Nemčije, Madžarske itd. Čeprav ta patrona še ni eksplodirala, ni izključeno, da jo bodo

uporabili prihodnja leta pri vsaki priliki v demonstracijske svrhe in da bodo z njo trkali na vrata zmagovalnih držav kakor z vprašanjem razorožitve in manjšinske zaščite. In končno bo moral priti dan, ko bodo zainteresirane države udrele ta vrata ter uničile sedanje uspehe zmagovalne svetovne vojne. List piše, da je hotel kitajski delegat, ko je bil njegov predlog zavrnjen, zapustiti Ženevo in izjaviti, da Kitajska izstopa iz Društva narodov. Le taktičnemu posredovanju generalnega tajnika siru Drummonda je pripisati, da je dr. Wu opustil svojo prvotno nmero.

145 žrtev parniške katastrofe

Po uradnih ugotovitvah je utonilo pri parniški katastrofi na Finskem 145 oseb, večinoma žensk in otrok

Stockholm, 13. septembra. Pri katastrofi parnika »Kuruc« v bližini Näsä-Jävi je po končnih uradnih ugotovitvah utonilo 145 oseb, med njimi največ žensk in otrok. Potapljači so vdrli v potopljeni parnik. V notranjosti se jim je nudil strašen prizor. Lega trupel priča, da se je vršila na parniku ob katastrofi borba na življenje in smrt. Očitno so si moški z brutalno silo

priporili izhod iz notranjosti parnika, dočim so ženske in otroke neusmiljeno poho-dili in odrinili. V medkroviu je cela kopica pohojenih in razmesarjenih trupel. Nekateri so tako zagrizeni drug v drugega, da jih niso mogli ločiti. Doselej so s pomočjo potapljačev dvignili iz parnika 35 trupel. Vrše pa se priprave, da že v bližnjih dneh dvignejo na površje ves potopljeni parnik

581 km na uro

London, 13. septembra. Angleški letalski major Orlebar, ki je pred dnevi postavil nov svetovni hitrostni rekord s 572,48 na uro je ponovil včeraj v idealnih atmosferskih okolnostih svoj polet ter dosegel nov rekord s 581 km na uro. Italijanski major De Bernardi pa napoveduje, da bo prihodnje dni poskušal nadkriliti angleške hitrostne rekorde.

»Krasen sport«

Newyork, 13. septembra. Snoch se je vršil boksarski dvoboj med nemškim mojstrom Haymanom in Američanom Griffithom. Amerikanec je v vsem pogledu nadkriljeval Nemca in ga tresnil v četrtem krogu s strahovitim udarcem v podbradek na tla, kjer je obležal ves v krvi. Zdravniki so morali premaganemu boksarju nuditi prvo pomoč.

Bolgarski napad na rumunsko obmejno stražo

Bukarešta, 13. septembra. Uradno se poroča iz Costanze, da je bolgarska obmejna straža pri Detrusu napadla s puškami in z ročnimi granatami rumunsko obmejno stražo in popolnoma razdejala rumunsko stražnico. K sreči ni bil nihče ranjen.

Povišanje rudarskih plač v Rusiji

Moskva, 13. septembra. Med zastopniki vsesruskega osrednjega odbora strokovnih organizacij in najvišjih gospodarskim svetom je bil dosežen popoln sporazum. Na podlagi tega sporazuma bodo rudarskemu delavstvu za prihodnje gospodarsko leto povečani prejemki za 12%, dočim bo ostalo delavstvo prejelo 9% povišek svojih dohodnih mezd.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 22.815, Berlin 13.525—13.553 (13.54), Bruselj 7.9068, Budimpešta 9.9331, Curih 1094.4—1097.4 (1096.9), Dunaj 8.011, London 275.35—276.15 (275.75), Newyork 56.79, Pariz 222.63, Praga 168.04—168.84 (168.44), Trst 296.50—298.50 (297.50).

Elektri: Celjska 170 d., Ljubljanska kreditna 123 d., Prašedion 855, Kreditni 170 d., Vevče 130 d., Ruše 250—260, Stavbna 50 d., Šešir 105 d., Kr. ind. dr. 270 d.

INOZEMSKA BORZE.

Curih: Beograd 9.1275, London 25.165, Newyork 519.25, Pariz 20.31, Milan 27.15, Madrid 76.55, Berlin 123.68, Dunaj 73.11, Praga 15.37, Bukarešta 3.08, Budimpešta 90.65, Sofija 3.76.

Zaloga orožja, municije in eksploziv nemških atentatorjev odkrita

V Altoni pri Hamburgu je policija odkrila ogromno skladišče — Med aretiranimi je tudi altonski župan — Vodja »Consula« se je sam javil policiji

Hamburg, 13. septembra. V zvezi s preiskavo atentatov nacionalističnih teroristov je policija odkrila v Altoni veliko zalogo orožja in municije. Pri nekem članu teroristične organizacije »Consul« so našli celo zalogo strojnih pušk s pripadajočo municijo, veliko množino ročnih granat najmodernejših konstrukcij in nad

100 kg najnevarnejših eksplozivov. V zvezi s tem odkritjem je policija aretirala nadaljnih 22 oseb. Med aretiranimi je tudi altonski župan. Ugotovljeno je tudi, da se je pripravil atentat na policijsko direkcijo v Hamburgu. Odkritje policije je izzvalo med prebivalstvom, zlasti pa med delavstvom silno razburjenje. Včeraj se je zga-

Dnevne vesti.

— **Odlikovanje češkoslovaškega inženjera.** Generalni ravnatelj srbsko-češke tovarne in rafinerije sladkorja v Čupriji ing. F. Zajic je bil odlikovan z redom Beleha Orla V. stopnje za državljanske zasluge. Ing. Zajic je predsednik Zveze tovarnarjev sladkorja v Jugoslaviji, predsednik Zveze inženjerov v Čupriji, član odbora industrijske zbornice, podpredsednik Jugoslovenske-češkoslovaške lige itd. Znan je posebno kot navdušen Sokol, ki že dolgo zaseda mesto podstaroste sumadijske sokolske župe in staroste Sokola v Čupriji. Odličnemu gospodarskemu strokovnjaku in agilnemu sokolskemu delavcu iskreno čestitamo.

— **Zdravniški kongres v Zagrebu.** Danes ob 10 dopoldne je bil odprt v Zagrebu XI. kongres Jugoslovenskega zdravniškega društva, katerega je udeleženo nad 150 zdravnikov iz vseh krajev države. Iz Ljubljane so odpotovali na kongres predstojnik Zdravniške zbornice dr. M. Rus, dr. Zajc in dr. Tičar. Snodi so imeli udeleženci kongresa družabni sestanek v Grajskem podrumu, davi ob 8 se je vršila plenarna seja upravnega odbora. Po svečani otvoritvi kongresa so si udeleženci ogledali higiensko-medicinsko razstavo na zagrebskem velesejmu. Popoldne si ogledajo razstavo medicinskih preparatov in instrumentov v umetniškem paviljonu, potem pa na kongres nadaljeval svoje delo. Jutri bo referiral dr. Krga Bogič o razvoju socialnega dela za kronično bolne s posebnim oziranjem na gluhoneme in slaboumne, dr. Črneljak pa o obveznem zavarovanju zdravnikov. Po tem bo kongres razpravljal o osnutku novih pravil Jugoslovenskega zdravniškega društva. V nedeljo bo kongres končan in udeleženci se odpeljejo v Klenovnik, v sanatorij Okrožnega urada za zavarovanje delavcev in v vas Mračin, kjer si ogledajo asanacijska dela. Zvečer se odpeljejo v Hrvaško Primorje.

— **Uradi komisarija oblastne samouprave ljubljanske oblasti v Kranjski hranilnici** imajo od 13. t. m. dalje namesto starih telefonskih števil (2626, 3433, 2420) nove telefonske številke, in sicer: 2481, 2482, 2483, 2484 in 2485. Pripominjamo, da se nahajajo v poslopiju Kranjske hranilnice poleg denarnega zavoda Kranjska hranilnica še naslednji uradi oblastnega komisarija: predsedstvo, občinski oddelek, zdravstvo in dobrodelstvo, oddelek za socialno skrbstvo, oblastna finančna uprava, oblastno računovodstvo z blaginjo, registratura, ekspedit in ekonomat.

— **Izpitni za učitelje ženskih strokovnih šol.** V trgovinskem ministrstvu je bila imenovana te dni komisija za polaganje državnih izpitov v ženskih strokovnih šolah. Izpitni se prične 25. t. m. Pravico do polaganja izpitov imajo strokovne učiteljice, ki so po učevalne najmanj dve leti na ženskih strokovnih šolah.

— **Velik tujski promet v Splitu.** Lepo vreme je privabilo v Split začetkom septembra zelo mnogo tujcev. Prvi teden septembra je znašalo število tujcev v Splitu 1155 in sicer 438 naših državljanov, 335 Nemcev, 191 Avstrijcev, 88 Poljakov, 15 Angležev, 13 Italijanov, 12 Francozov, 10 Madžarov in 22 pripadnikov drugih držav.

— **Doktorji medicine, ki so rezervni častniki,** pa doslej kot taki še niso dodeljeni vojni-sanitetski stroki, se opozarjajo, da imajo le do konca tega meseca priliko prositi pri svojem pristojnem vojnem okrogu za prevedbo v sanitetsko stroko. Po tem terminu ostanejo izvršeni kot rezervni častniki v oni vrsti orožja, kjer so sedaj, ne glede na to, da so doktorji medicine. Tozadevni prošnji za prevedbo je treba priložiti overjen pregled dokaza o izvrševanju javne zdravstvene prakse.

— **Brezposelnost v naši državi.** Lani je bilo prijavljenih 125.730 brezposelnih delavcev in 13.652 delavke. Iz predlanskega leta je ostalo 2295 delavcev in 622 delavke. Lani je bilo ponujeno delo 32.590 delavcem in 4994 delavkam. Borze dela so posredovale za 22.110 delavcev in 3591 delavke. Odpadlo je 97.240 delavcev in 9521 delavke. Za letošje je ostalo 8639 brezposelnih delavcev in 1620 delavke.

— **Tujski promet v Sarajevu.** V prvih sedmih mesecih tekočega leta je posetilo Sarajevo 14.367 tujcev, med njimi največ Nemcev.

— **Kongres Jugoslovenskega veterinarskega združenja.** Letošnji kongres Jugoslovenskega veterinarskega združenja se bo vršil od 21. do 23. tm. v Novem Sadu.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo deloma oblačno, toplo in vetrovno vreme. Včeraj je bilo jasno samo v Beogradu, drugod pa deloma oblačno. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 30, v Skoplju 29, v Ljubljani 27,4, v Zagrebu 27, v Beogradu in Sarajevu 26, v Mariboru 23 stopinj. Davi je kazal barometer v Ljubljani 766,2 mm, temperatura je znašala 14 stopinj.

— **Ugotovitev.** Naprošeni smo ugotoviti, da poročila o krvavem zločinu v Poljanski dolini, priobčenega v »Slovenskem Narodu« 27. avgusta, ni pisal učitelj v Gorenji vasi nad Skofjo Loko z. Jože Krapč.

— **Bogat ribji lov.** Pri Rokoznici v šibeniški okolici so imeli te dni ribiči izredno bogat ribji lov. Navolivi so ogromne množice rib, tako da skoro niso vedeli, kam bi jih nje. Največ so nalovili sardin, ki so jfa na šibeniškem trgu prodajali kilogram po 1 Din.

— **Motociklistične hitrostne dirke na Trojanah** priredile v nedeljo dne 15. t. m. Motokluba Celje in Maribor. Avtobusno podjetje Hojak vozila ob tej priliki izredne vožnje za avtobusi iz Ljubljane do Trojan — seveda samo, če se prijavi primerno število udeležencev. Prvi odhod bo ob 8, drugi ob 10, izpred kavarne »Europac«. Udeleženci naj se telefonično javijo na št. 2066 do sobote ob 8. uri.

— **Bresplačno prejme po en letnik »Zdravja«** od 1925 dalje, dokler traja zaloga, vsaka javna društvena knjižnica v Slo-

veniji. Za dobavo zadostuje dopisnica z društvenim žigom in podpisom predsednika, naslovljena na list »Zdravje«, Ljubljana, Zaloška cesta 2.

— **Dedišč pokojne Irma Molnarjeve.** Kakor smo nedavno poročali, je bila v starem Lecu zavratno umorjena bogata veleposelstnica Irma Molnarjeva, ki je rodom Slovenka. Imetje pokojne Molnarjeve se je cenilo na 20 milijonov Din. Izkazalo se pa je, da ni tolikšno. O zapuščini je te dni razpravljalo okrajno sodišče v Jaši Tomiču, ki je ugotovilo, da je zapustila Molnarjeva 460 oralo sveta in 7 hiš na glavnih tihgih v Beogradu. Ker ni imela nobenih ožjih sorodnikov, pripada vse imetje daljnim sorodnikom. Sodišče za dediče določilo Gezo Kardosa, gledališkega direktorja v Debreczynu, njegovo sestro Irmo Cesai v Odenburgu, Emilijo Vadaj iz Mezőcsatha in vdovo Hajnalko Torany v Debreczynu. Imetje je cenjeno na 3 milijone Din.

— **Krvavi poboj.** V občini Fabijan v južnem Banatu so se na veselici sprli vasi fantje, pri čemur je bilo smrtno nevarno ranjen posestnik Franc Hubert, ki jih je hotel pomiriti. Eden pretepačev je streljal nanj in ga zadel v trebuh. Nesrečni posestnik, oče dveh otrok, je včeraj podlegel poškodbam. — Na državnih čisti med Kunešicem in Drnišo pri Šibeniku je nastal te dni krvav pretep med seljaki, med katerim je bil ubit seljak Marko Uvač iz sela Radonjič.

— **Samomor 86-letnega starčka.** V Sisku se je te dni obesil vpokojeni železniški uslužbenec Josip Rukavina v starosti 86 let. Našli so ga obešenega na oknu stanovanja. Vzrok samomora so bila beda in neozdravljiva bolezen, zelo ga je pa tudi potrla ločitev od žene in otrok, ki so ga sovražili.

— **Pet let ječe radi uboja.** Na novega leta dan je posestnik Dragutin Ignjatović iz Omoljice med prepriom ustrelil Pera Trajlova. Mož se je pred sodiščem zagovarjal, da je ravnal v silobranu. Zagovor pa mu ni dosti pomagal. Sodišče ga je obsodilo na tri leta ječe. Apelacijsko sodišče v Novem Sadu je ugodilo pritožbi državnega pravniškarja radi preizkusa kazni in je Ignjatoviću zvišalo kazen na pet let. Razsodbo je te dni potrdilo tudi kasacijsko sodišče v Novem Sadu.

— **Smrtna nesreča.** V Normancih v Slavoniji se je v sredo pripetila težka nesreča, katere žrtev je bil 17letni Marko Bomeštra, zaposlen pri lesni tvrdki Frank. Marko je s tovariši popravljal progo gozdne železnice. Ko je prispel na vlak, so se delavci z Markom vred umaknili s proge. Nesreča je pa hotela, da se je Marko ob tračniški spodtaknil in padel na progo. Istočasno je privozil vlak. Strojevodja lokomotive ni mogel ustaviti. Vlak je nesrečnemu odrezal levo nogo pod kolonom in levo roko do komolca. Prepeljali so ga takoj v osileško bolnico, kjer pa je včeraj zjutraj poškodbam podlegel.

— **Oče ubil sina.** Pred sodiščem v Požegi se je te dni odigral epilog grozne rodbinske tragedije. Radi uboja sina se je zagovarjal posestnik Fabijan Balentović iz Grčina. Mož se s sinom ni razumel. Prepričala sta se vedno radi posestva, katero je hotel sin čim prej dobit. Dne 12. junija sta šla skupaj k notarju. Oče je bil pripravil sinu prepustiti 7 hektarjev sveta, toda Joza s tem ni bil zadovoljen in pogodbe ni podpisal. Vrnila sta se in se doma pošteno sprla. Med prepriom je oče sina zabodel. Pri razpravi se je mož zagovarjal, da ga je sin napadel in začel pretepati s palico. Ravnal je v silobranu. Priča Ana Veljoda je pa izpovedala, da oče sina pozval v hišo in nato zaklenil sobo. Čula je iz sobe klice na pomoč in očetovo besenjenje. Ves krvav je sin planil iz hiše, dvignil roke in zaklical: »Hvala ti, oče, končano je!«. Potem se je mrtev zgrudil na tla. Posestnik Balentović je bil obsojen na pet let ječe.

— **Dve ciganki utonili.** V selu Trnovec, občina Macinec, so se nedavno naselili cigani in se hodili vsak dan kopat v bližnjo Dravo. Pred dnevi so odšli k Dravi 19letna Eva Bogdan, 13letna Marija Oršoh in 11letna Marica Balog. Sredi Drave je prišla Marija nenadoma gazati. Marica ji je hotela priskočiti na pomoč, toda struja je bila tako močna, da ju je potegnila s seboj. Obe sta utonili.

Iz Ljubljane

— **Lj Dobrodošli kličemo otroke iz raja mladosti!** Jutri 14. t. m. popoldne se poslovimo od otroškega igrišča »Atene«, upajmo, le za letošnjo sezono. Štiri mesece smo uživali svež zrak, ki nam je prijetno vel iz Tivoljskega gozda. Imeli smo dovolj hladilne sence ter krasnega, blagodejnega solca. Nobenega dneva nismo v vseh štirih mesecih zamudili, nobene neizgode nismo imeli. Bili smo izredno pridni. Skoro sto bratcev in sestrice smo imeli in vse in povsod nam je bilo prijetno in zabavno. Zidali smo si hiše, postavljali gradove, tekli so nam vlakci po naših tračnicah, vozili smo se z našimi eno- in večsedalnimi avtomobili celo v Beograd in na Dunaj. A vse nam je bilo prekratko, prehitro. Mesece so bili le dnevi, dnevi le ure in sedaj, ko smo na razpotju — smo žalostni. Tolajmo se, da bo tudi zima hitro minila in da se mi vsi in še več drugih snidemo drugo leto zopet v našem zabavišču. Ob slovesu bi želeli videti med nami tudi naše dobrotnice, članice »Atene« in naše starše, ki so nam pripomogli, da smo tako dolgo uživali zlato naravo. Naše letovišče bo lepo okraшено, na naše mizice položimo naše mamicke in naši dobrotniki kaj sladkega in dobrega. »Dobrodošli kličemo otroke iz raja mladosti!«

— **Lj Potujoča higijska razstava v Ljubljani** opozarja zainteresirane, da čimprej vpolije prijave za namestitvev oziroma zahtevajo tozadevne pogoje, da bo vodstvu mogoča časovna razporeditev po želji prijavitelcev. Razstava, združena s filmskimi predavanji ostane v vsakem kraju 8 dni. Za

predavatelje, prevoz razstave in tiskovine skrbi Higijski zavod v Ljubljani, na katerega je tudi nasloviti dopise v zadevi namestitve razstave.

— **Lj Dobrim srcem.** Po najnovejši odredbi ministrskega predsednika smejo v bodoče viseti v uradnih prostorih državnih uradov samo slike kralja, njegove rodbine in še nekatere druge polobe z omejeno pravico. Fr. Rojce ima zaradi neprimernega lastnega stanovanja več pokrajinskih slik in drugih podob kakor tudi zbirke hroščev in metuljev razobešene v zadnjih sobah mestne dvakrke v Ljubljani, kjer je služboval pred vpokojitvijo. Ker so zdaj izgubile te njegove stvari pravico do nadaljnjega zavešitve v uradnih prostorih, jim priti prisilna odstranitev. Zato lastnik lepo prosi dobrosočne prijatelje umetnosti, ki imajo prostora, suha in trajna stanovanja ali lastne pisarne, da bi si ta ali oni ogledal omenjene stvari pri dvakrki in jih po dogovoru sprejel pod svojo gostoljubno streho.

— **Lj Udruženje jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov — sekcija Ljubljana** vabi na članski sestanek, ki bo v torek, dne 17. septembra t. l. ob 20. uri v društvenem lokalu v Kazini. Na dnevnem redu je razpravljanje o letošnji glavni skupščini U. J. I. A. v Sarajevu v dnevi 27., 28. in 29. t. m. — Najkasneje do 17. t. m. naj tudi vsak kolega, ki se namerava udeležiti kongresa, zanesljivo pisмено prijavi tajništvu sekcije svoje ime, ime sopotujočih rodbinskih članov ter da — ali naj se mu preiskri stanovanje in za koliko oseb. — Na železnica je odobrena četrtinska, za rodbinske člane pa polovična vožnja.

— **Lj Abonma Narodnega gledališča v Ljubljani.** Razpis abonmaja za dramske in operne predstave v Ljubljani v sezoni 1929/30 se pravzaprav zaključuje jutri v soboto popoldne. Vabimo vse zainteresirane, da se prijavijo za abonma še jutri ob 9. do 12. ure in od 15. do 17. ure v veži dramskega gledališča. Od ponedeljka dalje se bodo sprejemali abonenti samo še v blagajni v dramskem gledališču. Abonma velja za 20 dramskih in 18 opernih in operetnih predstav. Otvoritev dramske sezone bo v soboto 21. septembra, operne pa početkom meseca oktobra.

Na restavracijskem vrtu »Zvezdika« v soboto in nedeljo, 14. in 15.

PLES 11184

ob priliki petletnice Cvirnovoga kapelnikovanja pri Krapežu.

— **Lj Sokol na Viču** prosi vse hišne posetnike iz Viča, Glinc in Rožne doline da razobesijo državne in narodne zastave ob priliki župnega zleta v nedeljo 15. septembra t. l. na čast zunanjim gostom.

— **Lj Za jutrajšjo akademijo Udruženja gledaliških igralcev,** pri kateri sodelujejo naši dramski in operni umetniki, se prodajajo vstopnice cel dan v Matični knjigarni, zvečer ob pol osmih dalje pa v veži pred glavno unionsko dvorano. Vstopnice vseh vrst je še dovolj na razpolago. Cene zmerne koncertne.

— **Lj Umetniško bohemski večer Udruženja gledaliških igralcev** bo v nedeljo, dne 15. t. m. v Unionski dvorani. Večer se vrši pri pogrnjenih mizah ter se dobivajo cene mize ali pa posamezni sedeži v soboto cel dan v Matični knjigarni, v nedeljo dopoldne od 10. do 12. ure in od 19. ure zvečer dalje v veži pred glavno Unionsko dvorano. Posamezni sedeži od 20 Din navzdol. Mize so urejene tako, da je lahko za vsako mizo 4 ali pa 6 sedežev. Na balkonu in galeriji pa so sedeži kakor pri običajnih koncertih.

— **Lj Društvo »Soča«** vabi vse člane, nečlane in prijatelje društva da se udeležijo naše prijetne veselice »Sagrec«, ki se vrši v nedeljo 15. t. m. v gostilni g. Pavletiča (Reininghaus) v Sp. Šiški. Na sporedu: godba, petje, srečolov s 300 krasnimi dobroti, šaljiva pošta in ples. Vstopnina k prireditvi 3 Din. Pričetek ob 3. popoldne. Čisti dobiček namenjen le za dobrodelne namene.

— **Lj Jesenski in zimski plavalni trening v Ljubljani.** Sezona kopanja pod milim nebom se bliža koncu. Nastalo bi zopet mrtvilo v razvoju našega plavalnega sporta do prihodnje pomladi, če ne bi S. K. Ilirija, prvak Slovenije, akrela za napredek. Ni se strajala stroškov za angažma prvovrstnega trenerja in kakor čujemo so pogajanja za ljubljanskim Sokolom za odstopitev še dela letovišišča ugodno zaključena. Ilirija prinese prihodnji teden z gradnjo malega, a modernega kritega kopališča, ki bo odprto vso zimo. Pod vodstvom trenerja bodo naši plavalci trenirali vso zimo in bodo prihodnjo pomlad gotovo v taki kondiciji, da se bo sigurno uresničil načrt Ilirije, da se v prihodnjem državnem plavalnem prvenstvu zasede Ljubljana eno prvih mest. Ta zmaga bo v ponos slovenskemu sportu in zlasti Ljubljani, ki se ponaša z najlepšim kopališčem v državi.

— **Lj Vsem ljubiteljem plavalnega sporta.** S. K. Ilirija gradi zimsko kopališče, ki je zlasti namenjeno intenzivnemu razvoju plavalnega sporta. Na razpolago je dober trener g. Deutz. Razširila in reorganizirala pa se bo tudi plavalna sekcija Ilirije. Pozivamo vse, bodisi začetnike ali starejše plavalce, ki imajo veselje do tega lepega sporta in smisel za reden in sistematičen trening, da se pisмено prijavijo pri blagajni kopališča.

— **Lj Mestno kopališče v Mednem** se v nedeljo 15. t. m. zatvori.

— **Lj Organizacija jugoslovenskega emigrantov (Orjem)** vabi vse člane, da se udeležijo prireditve društva »Soča« v nedeljo 15. t. m. v »Reininghausu« v Sp. Šiški.

— **Lj Društvo ZOO** podaljša razstavo v vselejmu zaradi obiska ljubljanskih in okoliških šol. Odprta bo v soboto 14. in nedeljo 15. ter soboto 21. in nedeljo 22. t. m. od 2. pop. do večera. Vstopnice za dijake v šolskem spremstvu 1 Din. za ostale 4 Din.

K reformi zakona o zavarovanju delavcev

Nalaganje zavarovalnih prispevkov

Nalaganje zavarovalnih prispevkov delodajalcem za izrazito delavsko zavarovanje je slep posnetek iz bivše avstrijske socialne zakonodaje.

Da si zavarovalna institucija bolje zasigura svoje dohodke z določbo, da delodajalec odgovarja za plačilo, je povsem razumljivo. Da pa mora delodajalec iz lastnega trpeti prispevke za neugodno zavarovanje v celoti, od prispevkov za bolniško (blaginjo) zavarovanje pa okroglo 60%, zato ni najti pametnega razloga.

Če zavarovalec zbolí ali ga zadene neugoda radi nezgodnosti ali protizakonite uredbe podjetja, potem lastnik podjetja itak odgovarja zavarovalnici za vso škodo žu po kazenskih in običij civilnopravnih določbah. Da bi moral pa delodajalec, ki je plačal vse prispevke za neugodno zavarovanje iz svojega, v slučaju zavarovance neugode iz delodajalčeve krivde povrniti zavarovalnici tudi vse zakonite dajatve, je nelogično in krivično, ker mora delodajalec na ta način zavarovanje 2-krat plačati in razumljivo, čemu služi potem zavarovalnici iz zavarovalnih prispevkov nabrana vsota.

Zakaj bi moral podjetnik poleg osebne odgovornosti za plačilo še sam nositi 60% vseh prispevkov za zavarovanje, od katerega nima nikake koristi, ni uvideti.

Obveznost neugodnega zavarovanja

Splošna obveznost neugodnega zavarovanja ni na mestu in je za take stroke, v katerih se neugode sploh ne dogajajo ali le skrajno redko, krivična.

Posamezne stroke morajo plačevati prispevke za neugodno zavarovanje, čeprav že skozi deset in več let ne beležimo nobene neugode. Kako pridejo mali rokodelci do tega, da morajo plačevati prispevke, ki njihovih delavcem ne pridejo nikdar v dobro, in celo nalagati kapital za rente, katere se nikdar ne bodo izplačevale v korist njihovih delavcev?

Za predpis obveznosti neugodnega zavarovanja v takih strokah ni niti materialne niti moralne podlage

Komplicirane volitve

Za volitve ravnateljske predvideni postopek je brez vsake potrebe po sedanjih predpisih silno širokopotezen in skrajno kompliciran ter bi bil tako dragocen, da so delodajalci kakor tudi delojemalci prav zadovoljni, da se volitve še niso vršile, čeprav bi eni kakor drugi že radi videli v upravi izvoljene, ne pa imenovane člane.

Nesocialna določba

Določba, da se zavarovalec, ki ne prejema za svoje delo nikakega plačila v gotovini, pač pa je običajno deležen **naturalnih ugodnosti**, uvrsti v tem višji razred, čim večjo vrednost imajo naturalne dajatve, se je izkazala kot nesocialna. To velja posebno za obrtniške in trgovske vajence. Obrtnik običajno ne daje vajencem nikakega plačila, ker v začetku učne dobe nima od njegovega dela nobene koristi, pač pa dajejo mnogi mojstri siromašnim vajencem prostovoljno po stari navadi stanovanje in hrano, a zaradi dobrote morajo plačevati višji zavarovalni prispevek. Če da mojster poleg tega še obleko, plača zopet razmeroma višji prispevek.

Slabe posledice takega predpisa čutijo baš otroci ravnih staršev, ki ne morejo več priti v obrtni uk pod tako ugodnimi pogoji, kakor bi prišli, če bi se pri takem zavarovanju naturalne dajatve ne upoštevale kot mezdja za delo, kar v resnici tudi niso. Naravno je da nikdo noče za storičenje dobrote biti še posebej obremenjen z javnimi dajatvami.

Zdravniška oskrba

Zdravniška oskrba je zelo pomanjkljiva. Število uradovih zdravnikov je premalo, zato mora en sam zdravnik v pičlih dveh urah pregledati 50 in več bolnikov, oddati svoje mnenje in predpisati zdravila, in to za vse vrste bolezni. Pri tem trpe pravi bolniki, ker jim zdravnik ne more posvečati primerne pažnje, vrine se pa med bolnike na tisoče zdravih zavarovancev, ker je pri takem poslovanju fizično nemogoče izločiti simulanle.

Zelo značilen je pojav, ki se ponavlja ob vsaki stavki in vsakem večjem odpustu delavcev, da število bolnikov nenadoma izredno poskoči in dosledno izdatki za zdravila in hrano narastejo. Zavarovalnice načeloma prezirajo take pojave, češ, da bolniško zavarovanje ni samo zavod za zdravljenje, temveč najmanj v enaki meri tudi zavod za podpiranje brezposelnih. To mnenje je pokrežno. Čemu služijo potem fond za brezposelne in potne podpore v ministrstvu, pri delavskih zbornicah in borzah dela?

Glede zdravil imajo zdravniki navodila, da se kar najbolj štedijo. Predpisujejo zato čim cenejše medikamente, ki ne učinkujejo dovolj. Doseže se s tem nasproten uspeh, da traja bolnikovo bolezensko stanje delj časa, kar zopet zvišuje uradove izdatke pri hranarini. Dogajalo se tudi primeri, da resen bolnik postavi po uradovem zdravniku predpisana zdravila v kot in gre na lastne stroške k privatnemu zdravniku, po možnosti k specialistu, ki mu po temeljiti preiskavi predpiše pravilne medikamente.

Okosteneost

Mnogo določb v zakonu o zavarovanju delavcev je takih, da postopek je kompliciran in podražuje. Kot drastičen primer omenjamo določbo XIX. poglavja glede sodišč delavskega zavarovanja. Za rešenje sporov se ustvarja čisto po nepotrebnem

ogromen, dragocen aparat, ki je zavarovalni instituciji v veliko breme in katerega koristi ne morejo nikdar opravičiti dela in izdatkov, ki so združeni z izvajanjem tega sredstva. Oblika priprosta razsodišč brez prizivne instance bi zadostovala, bi bila najenostavnejša in najcenejša.

Dovolili smo si obširne utemeljiti le nekatere, po našem mnenju poglavitne napake sedanjega zakona o zavarovanju delavcev. Prosimo, da se v reformiranem zakonu upošteva sledeči

Predlog

Uvede naj se načelo, da zavarovalne prispevke plačuje zavarovalec sam. delodajalec pa je odgovoren za pravočasno odtegovanje prispevkov od zavarovancevih prejemkov in oddajo zavarovalnici. Le za tiste zavarovance, ki ne prejemajo za svoje delo nikake mezde v denarju, plačuje prispevke delodajalec iz svojega, ne da bi se mu odrekala pravica regresa vendar se imajo zavarovanci, ki so v službi v namenu, da se kakega posla izuče, pa ne dobivajo za svoje delo plačila v gotovini, uvrstiti v najnižji mezdni razred — brez upoštevanja vrednosti eventualnih naturalnih prejemkov.

Bolniško zavarovanje naj se izvaja potem zavarovalnih (okrožnih) uradov s popolno avtonomijo. Tak urad se ustanovi za 30—50.000 zavarovalnih obvezancev. Za olajšanje poslovanja se ustanavlja kot podrejene enice za okoliše s 5—10.000 zavarovalnih poslovalnic z izredno določenim delokrogom in posebnim upravnim odborom. Vsaka poslovalnica mora sama skrbeti za kritje svojih potrebščin, sme svoje dohodke uporabljati tudi izključno le za svoj okoliš izvenš primeren odstotek za vzdrževanje nadrejenega zavarovalnega (okrožnega urada).

V zavarovalnih (okrožnih) uradih in njihovih poslovalnicah naj se vrši poslovanje pod vodstvom iz vseh vrst delodajalcev in delojemalcev izvoljenega ravnateljstva odnosno upravnega in nadzornega odbora a čim preglednejše s potrebnim številom strokovno izvežbanega uradništva. Člani uprave in nadzorstva poslovalnice se izvolijo neposredno po volilnih upravičencih, člani ravnateljstva zavarovalnih (okrožnih) uradov pa potom upravnih odborov pri poslovalnicah.

Zdravniška oskrba naj se reorganizira tako, da bo bolnikom možna izbira, zdravnikom pa temeljita preiskava bolnikov. Na predpisovanje učinkovitih zdravil je polagati največjo pozornost.

Predpogoj za pravico do podpore ob porodu bodi enoletno, za zobne operacije pa 2-letno bolniško zavarovanje

Neugodno zavarovanje naj se upravno in računsko popolnoma loči od bolniškega zavarovanja in vodi po sledečih načelih: Iz obveznosti neugodnega zavarovanja je izločiti vse tiste stroke, v katerih se tekom zadnjih 5 let ni izkazala letno vsaj po 1 neugoda.

Nezgodne zavarovalnice se ustanove po pokrajinah, vendar v omejenem številu, zaenkrat za celo državo večjemu 5 uradov z najpotrebnejšim uradništvom, samostojno upravo in nadzorstvom. Bolniški zavarovalni (okrožni) uradi so dolžni nuditi neugodnim zavarovalnicam svojo pomoč in na prošnjo potom svojla poslovalnic izvršiti potrebne ugotovitve na licu mesta, ako je to v interesu hitrejšega in cenejšega poslovanja.

Rentni fond naj se drži v višini letne potrebe in zbira po nakladnem sistemu z izključitvijo sedanjega načina kapitaliziranja.

Stroški uprave tako v bolniškem kakor neugodnem zavarovanju ne smejo v nobenem primeru presegati 12% bolniških odnosno neugodnih zavarovalnih prispevkov.

Kot nadzorovalni organ za pravilno in realno poslovanje zavarovalnih uradov se ustanovi pri ministrstvu za socialno politiko in narodno zdravje poseben odbor (svet) za delavsko zavarovanje, ki je obenem posvetovalen organ ministrstva in sestavljen iz določenega števila delodajalcev in delojemalcev, predsednikov, ravnateljev pri bolniških in neugodnih uradih ter referenta za delavsko zavarovanje pri ministrstvu.

Za pripomoček zavarovalnim uradom v slučajih izrednih izdatkov radi širjenja kužnih bolezni ali ustanovitve potrebnih zdravilišč in okrevališč ali drugih obče koristnih zdravstvenih naprav se iz državnih sredstev v vsakoletnem proračunu določi znesek najmanj 1.000.000 Din. Iz teh subvencij se zbira poseben fond za pospeševanje bolniškega in neugodnega zavarovanja, s katerim razpolaga minister za socialno politiko in narodno zdravje na podlagi sklepov sveta za bolniško in neugodno zavarovanje.

Naprave, ki za izvrševanje bolniškega in neugodnega zavarovanja niso neobhodno potrebne (sodišče delavskega zavarovanja) ali so po svojem stroju prekompleksne (volitve uprave) naj se opuste ali čim bolj poenostavijo.

Osrednji urad za zavarovanje delavcev naj likvidira, njegova imovina naj se vnovči in razdeli na nove zavarovalne (okrožne) urade po razmerju, v katerem so okolišu posameznih uradov participirali na ustanovitvi in vzdrževanju osrednjega urada, v svrhu ustanovitve potrebnih rezervnih fondov.

Zavarovanje za onemoglost, starost in smrt naj se istotako loči od bolniškega zavarovanja in raztegne tudi na delodajalce, sicer pa izvaja iz državnih sredstev, ker niti delodajalec, niti delojemalec ne more zmagovali nadaljnjih socialnih bremen.

August Blanche:

Na valovih strasti

Roman

Iz daljave se je čulo pokanje pušk. Neumorna Notre Dame še ni bila zaprla svojih kovinskih ust.

Toda prebivalci Tuilerij so se polagoma privadili temu ni onemu, kajti človek se končno vsemu privadi.

Kralj je vstopil v Dianino galerijo, kjer je bila servirana zakuska.

Kraljica in njena sinova, vojvodi Nemour in Montpersiere s svojimi soprogama so bili tudi že v galeriji.

Kralj se je nasmehnil svojim najbližjim sorodnikom.

Cesa bi se zdaj bal? Ščit opozicije ga štiti, tisti štiti, na katerem sta s kričočimi barvami naslikana Thiers in Odilon Barrot. Vsak stoji na eni nogi in podpira kraljevo krono.

Saj ni mogoče, da bi štiti s takim grbom ne učinkoval.

Ljudstvo naj le dobi svojo blaženo reformo ali bolje rečeno samo obljubo.

Obljuba, spravljen v Thiersov in Barrotov portfelj, ne mora biti baš realnejša od prejšnjih obljub. O tem se je ljudstvo nekoč že prepričalo.

Glavno je zdaj pridobiti čim več na času in odstraniti barikade. Potem bo treba resno pomisliti na to, kako tlačkati ulico z nečim drugim in ne s kamenjem.

Toda še preden se je dotaknila prva kapljica izborne pišče knežjih ust, je vstopil v spremstvu ordonančnega častnika minister Duvergier du Hauranne, ne da bi se zmenil za dvorno etiketo in napovedal svoj prihod.

Minister ni bil samo bled, njegova lica so bila siva kakor svinec.

Hotel je govoriti z vojvodo Montpersierom.

Vojvoda je vstal ter namignil kralju in kraljici, naj se pomirita.

Toda nihče ni bil miren. Vsi so vstali in planili k ministru.

— Sir, je dejal minister. — Vaše Veličanstvo ne ve, kaj se je zgodilo.

— No, kaj se je zgodilo? — je vprašal kralj.

— Tam doli na Place de la Concorde, tristo korakov od Vašega Veličanstva, oddajajo dragonci sablje, pehota pa miške.

— Komu? Komu?

— Ljudstvu, Vaše Veličanstvo.

— Ni mogoče! Ni mogoče! — je vzkliknilo Veličanstvo.

— Izvolite mi oprostiti, sire, — se je oglasil ordonančni častnik, — toda videl sem to na lastne oči.

To je bila prva resnica, ki jo je slišal Ludvik Filip.

Zakaj kralju nihče ne pove resnice? Zato, ker je resnica pregrešek proti dvornemu ceremonijelu in ker si noben

dvorjan noče nakopati kraljeve jeze. Veličanstvo ima preveč občutljiva ušesa, da bi smelo zvedeti resnico. Resnica je samo za podložnike, posebno če je bridka.

— Sire! — je vzkliknila kraljica in se ozrla na svojega soproga, — zajašite konja in umirite raje tako, če že ni drugega izhoda. Z balkona Tuilerij bo vaša soproga z otroci gledala, kako umirate za svojo krono.

Kralj je hitro oblekel generalsko uniformo in zajahal konja.

Kava mora ta čas počakati.

Kmalu se je kralj vrnil in zopet se je smehljaj.

Pregledal je grajsko posadko in bil je zadovoljen.

Tri tisoč vojakov je klicalo kralju »vive le roi!«. Pridružili so se jim tudi topničarji, zbrani okrog šestih topov. Neverjetno je, da more tako pameten mož, kakor je bil Duvergier du Hauranne, misliti, da se bodo bratili s sodrgo vojniki, ki kličejo kralju »vive le roi!«.

Ubogi kralj!

Vsa država se mu izmika iz rok, a on se tolaži s temi neznatnimi zrnci, ki so mu še ostala na dlan.

Thiers.

Thiers vstopi.

— Je že prepozno! — vzklikne in pozabi obrisati si očala, ker itak dobro vidi.

Se nikoli ni tako dobro videl.

Videl je, da njegova popularnost ne sega do barikad, čeprav se mu je zdelo, da je dokaj velika.

Pojavil se je tam doli pri barikadi z novo ministrsko listo v roki.

— Thiers in Odilon Barrot! Odilon Barrot in Thiers! — je kričal na vsi moč.

Toda smejali so se mu, njemu, ki se je hotel smejati drugim.

Znali so občudovati Thiersa, pa se vendar niso mogli premagati, da bi se ne smejali, ko so ga zagledali. Parižani so ga videli neprestano skoro v vseh karikaturah, kajti v vsem Parizu ni bilo človeka, ki bi se dal tako dobro karikirati, kakor on. Kot rečeno so se mu smejali, čeprav je mahal z ministrsko listo.

Odpiral je usta, da pomiri ljudstvo, on, ki je vse življenje odpiral usta, da bi vznemiril prijatelje in sovražnike.

Kar je opazil, kako se mu vali na glavo velik kamen. Da ga ni pravočasno opazil, bi bila smrt neizogibna.

Hitro se je obrnil in pobegnil.

Kamen se je valil za njim in čeprav ni dosegel njegove glave, je vsaj pospešil njegove korake.

In zdaj stoji v Tuilerijah.

Vsa njegova zgovornost se je omejila na besede: »Prepozno je!«.

— A Odilon Barrot? — so vpraševali od vseh strani. — Odilon Barrot?

Fant zadavil nosečo ljubico

Strašen zločin na Češkoslovaškem. — Da bi se mogel oženiti z drugo, je zadavil svojo ljubico v tretjem mesecu nosečnosti.

22-letna Vlasta Holečková, bivačica pri svojih roditeljih v Roudnici na Češkoslovaškem in zaposlena v bližnji tovarni, se je pripeljala v četrtlet proti večeru s kolesom domov. Po večerji se je odpeljala z doma, ne da bi materi povedala, kam je namenjena. Dekle se pa ni več vrnilo domov. Ko je tudi v petek ni bilo domov, je mati vsa v skrbeh obvestila orožnike in zgodilo se je nekaj nepričakovane. Orožniki so vedeli za morilca prej, predno je bilo najdeno truplo umorjene delavke. Sklepali so namreč, da je bila Holečková umorjena in začeli so preiskovati okoliščine. Umora so osumili njenega ljubčka Stanislava Matejčka.

Matejček je pomagal gospodariti svojemu starejšemu bratu Jožetu, ki je posedoval po očetu malo posestvo. V nedeljo je pomagal 16-letni brat umorjene delavke orožnikom preiskovati okoliščine in slučajno je skočil za vasio na kup peska ter porinil vanj palico. Razkopali je pesek in naenkrat je zagledal kos krila. Takoj je spoznal krilo pogrešane sestre. Orožniki so odkopali pesek in našli v njem umorjeno delavko. Na glavi in na grlu so se ji poznali sledovi udarcev in davljenja. V bližini so našli dve mlaki krvi. Sledovi so pričali, da je morilec odnesel svojo žrtev čez polje in jo zakopal v pesek.

Odkopavanje trupla je gledala skupina vaških fantov. Orožnik se je obrnil k njim, češ, morda je pa morilec med vami. Na te besede je en fant zamikal in z rokami v žepih odšel. Takrat je bil aretiran umora osumljeni Matejček, v katerem je orožnik spoznal fanta z rokami v žepih. Orožnikom se je zdelo sumljivo, da je na dveh krajih krvavel. Obe roki je imel močno razpraskani, na palcu leve roke so se mu pa poznali sledovi zob. Fanta so odvedli k truplu, kjer je spočetka zločin tajil. Odvedli so ga v zaprejo okrajnega sodišča in ga zaslišali. Aretacija je vzbudila v vasi splošno senzacijo, kajti fant je bil na dobrem glasu. Splošno je bilo znano, da ima v sosedni vasi nevesto in da se hoče priženiti na posestvo.

Obdukcija trupla je pokazala, da je bila Holečková že tri mesece noseča. Matejček jo je z leve roke davil in jo tokel po glavi. Dekle se je branilo in je morilec razpraskalo roke. Tudi pred preiskovalnim sodiščem je fant zločin tajil. Če mi dokazate, vem, da bom strogo kaznovan, toda dokazati bo težko. Šele drugi dan je Matejček umor priznal. Povedal je, kako je prišlo do zločina. 5. avgusta, predno je odšel kot

desetnik kavalerijskega polka na orožne vaje, je ponujal svoji ljubici 150 Kč, da bi odpravila telesni plod. Dekle je pa denar odločno odklonilo. Po povratku z orožnih vaj sta se še sestajala. Usodnega večera sta se sestala za vasio in kar na lepem je dekle fanta vprašalo, kaj bi bilo, če bi jo zadavil. Ta misel je obšla fanta v glavi in imela je usodne posledice. Zgrabil je ljubico za vrat in jo začel daviti. Ko ni več dihala, je sedel v travo in začel razmisljati, kako bi zabil sledečo zločina. Truplo je odnesel v jamo, kjer so kopali pesek, potem je pa odšel domov po lopato in motiko in je svojo žrtev zakopal.

Strašna osveša varanega moža

V rodbini tovarniškega delavca Coudura v Parizu se je odigrala te dni pretresljiva tragedija, kakršne opisujejo samo naturalistični romani, v katerih je opisano življenje ljudi tako, kakor je v resnici. Gre za umor iz ljubosumnosti, katerega žrtev je postal zapeljivec morilčeve žene.

44-letni delavec Georges Coudur je živel s svojo ženo Marijo več let v srečnem zakonu. Kar se je pojavil delavec Ludvik Chartron, zaposlen v isti tovarni. Tudi Coudurjeva žena je bila zaposlena v isti tovarni in seznanila se je s Chartronom. Postala je njegova priležnica in dolgo sta imela skrivaj ljubavno razmerje. Coudur je slutil, da se mu je žena izneverila, pa je ni mogel zasačiti z ljubčkom. Ljubavno razmerje se je nadaljevalo tudi ko je bil Chartron kot delovodja poslan v podružnico tovarne v Issy-les-Moulineaux. V Parizu se je vozil z avtomobilom.

Končno je sklenil prepričati se, če ga žena res vara. Fingiral je bolezen, češ, da se mora tri tedne lečiti v zdravilišču Bourboule. Takoj drugi dan je žena obvestila svojega ljubčka, da mora tri tedne ne bo doma. Mož je odšel naslednjega dne na vse zgodaj jutraj z doma pod pretvezo, da ima v predmestju opravke. Komaj je odšel, se je pripeljal ženin ljubček v avtomobilu in takoj za njim je planil v hišo varani mož. Začel je razbijati po vratih in kričati, naj žena odpre. Žena mu je res odprla in tekmeča sta si stala nasproti. Padlo je nekaj psov in varani mož je potegnil iz žepa nož, s katerim je prerezal zapeljivcu vrat. Po umoru je odšel na dvorišče, kjer je bil pozneje aretiran.

Smrtno ranjeni Chartron je imel še toliko moči, da je prišel do policijskega

komisarijata, kjer je omagal in izkraval. Pred hišo se je zbrala množica radovednežev, ki so hoteli nezvesto ženo linčati. Policija je delavčovo ženo komaj rešila. Epilog zakonske tragedije se bo odigral pred poroto.

Kakšno bo prihodnje leto

Proroki za leto 1930 se že oglašajo. Nemški astrolog Hoffmann je sestavil po legi zvezd evropskim državam horoskop. Mož pravi, da bo prihodnje leto za evropske države neugodno. Gospodarski in finančni položaj bo kritičen. Tudi v državah, ki so v svetovni vojni zmagale, bo velika brezposelnost. V Franciji in Angliji bo kupna moč denarja zelo padla in tudi na mednarodnem denarnem trgu se obetajo velike perturbacije.

Drugi nemški astrolog Voigt je tudi mnenja, da bo prihodnje leto kritično. Posebno gospodarski položaj srednje Evrope ne obeta nič dobrega. Gospodarsko srednjeevropskih držav se obeta še hujša kriza in srednji stoji bodo še bolj obubožali. Voigt napoveduje tudi več močnih potresov in železniških katastrof.

Tretji astrolog Grimm, ki se oglašja vsako leto, je še večji pesimist. On govori o velikih elementarnih katastrofah, rudniških nesrečah, slabi letini in težki gospodarski krizi. Prihodnje leto obeta po njegovem mnenju tudi poostreno razredno borbo in velike nemire. Dne 21. oktobra nastane solčni mrk in posledica bodo elementarne katastrofe, epidemije in pomanjkanje živil. Pač pa nam prinese prihodnje leto velik napredek v znanosti in presenetljive izume. Šele koncem leta se bo splošni položaj nekoliko zboljšal.

NOGAVICE z ŽIGOM



Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

Težave nedeljskega lovca.

— Vrag vzemi tega zajca! Pomeril sem nani, pa je ostal mirno sedeti. Daj, da ga fotografiram, sem pomislil. A komaj sem postavil aparat, je ta mrcina zbežala.

Leš

za nasipanje potov, zasipanje jam in podobno dostavlja najcenejša špedicija TURK, Masarykova cesta št. 9.

>Mali oglasi<

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakih. Za odgovor zamolki - Na vprašanja brez zamolki ne odgovorjamo - Najmanjši oglas 5

Dve sestri

ingovsko izšolani, z delno prakso v gospodarskih podjetjih, zanesljivi, s ugodne seške rodbine - išče-ta primernega službenega mesta v Ljubljani ali njeni okolici. Ponudbe na upravo lista pod »Dve sestri« 1917

Malinovec

s najfinjšim sladkorjem vkuban, brez vsake kemične primesi, garantirano naraven, se dobi v

lekarni Dr. G. Piccoli

Ljubljana

1 kg 20 Din

Pri večjem odjemu ceneje.

Razpošilja se po pošti in železnici.

L. Mikuš

LJUBLJANA Mestn. trg 15

priporoča svojo zalogo dežnikov in solčnikov ter prehajalnih palic. Popravila se izvršujejo — točno in solidno —

Makulturni papir

prodaja uprava Slovenskega Naroda,

Naša naklada stalno narašča!

„Slovenski Narod“

izhaja dnevno v 12.000 izvodih ter je najbolj priljubljen in razširjen polidnevnik v Sloveniji. Zato imajo tudi

inserirati uspeh!

Prepričajte se sami!

PROMETNI ZAVOD ZA PREM OG D. L. LJUBLJANA

prodaja po najugodnejših cenah in samo na debelo:

PREMOG KOVAŠKI PREM OG KOKS BRIKETE

Prometn. zavod za premog d. l. a. ub. an Miklošičeva cesta št. 15/1

ELEGANTNA ·DAMA·

KUPUJE ·ZA PLAČ·

VEDNO ·NAJMODERNEJŠE VZORCE·

OGLEJTE SI ·NAŠO BOGATO IZBIRO·

A. & E. SKABERNE LJUBLJANA

Št. 32439/29

Razglas.

Glasom sklepa upravnega odbora mestnih voženj od 23. avgusta 1929 razpisuje mestna občina Ljubljanska

tovrne vožnje mestnega magistrata za prihodnje leto 1930, v kolikor ne bo zadostovala pripraga mestne pristave.

Natančnejši pogoji se dobe pri mestnem gradbenem uradu v Ljubljani. Solski dvorovi 2-II.

Ponudbe je kolekovati s 5 Din ter jih predložiti v mestnem gradbenem uradu najkasneje do 18. septembra 1929 do 11. ure dopoldne.

Mestni magistrat v Ljubljani, dne 3. septembra 1929.